

Streszczenie Rozprawy doktorskiej

mgr Grzegorz Korbela

„Finansowe skutki ryzyka długowieczności a model państwa opiekuńczego”

W pracy doktorskiej prowadzone są badania skupione na analizie ryzyka długowieczności w obrębie ustalonych, spośród 26 państw OECD, grup krajów, charakteryzujących się podobnym reżimem polityki społecznej i socjalnej oraz ochrony zdrowia, czyli przypisanych do tego samego modelu państwa opiekuńczego. Odnosząc się do dotychczasowego stanu wiedzy jako główny cel rozprawy przyjmuje się zbadanie wpływu modelu państwa opiekuńczego, reprezentowanego głównie przez wielkość wydatków społecznych i socjalnych, na finansowe skutki ryzyka długowieczności. Przy czym finansowe skutki ryzyka długowieczności oceniane są na podstawie niedoszacowania prognoz oczekiwanej długości dalszego trwania życia. Przyjmuje się, że stanowią one różnicę między rzeczywiście poniesionymi wydatkami społecznymi i socjalnymi a ich wartością szacowaną na podstawie prognoz oczekiwanej długości dalszego trwania życia, uzyskiwanych za pomocą wybranych modeli umieralności. Tak określony cel główny zdekomponowano na osiem celów szczegółowych, służących jego realizacji. W nawiązaniu do wskazanych celów sformułowano następującą hipotezę główną: *„Model państwa opiekuńczego ma wpływ na finansowe skutki ryzyka długowieczności, wyrażone za pomocą kosztów związanych z dłuższym niż oczekiwano trwaniem życia.”* oraz trzy hipotezy pomocnicze.

Postawione cele realizowane są za pomocą opracowanej wieloetapowej procedury badawczej, dzięki której określana jest wielkość publicznych wydatków emerytalnych i zdrowotnych ponoszonych w państwach, podzielonych na grupy ze względu na sposób prowadzonej przez nie polityki społecznej. W tym celu wykorzystuje się wyniki prognoz oczekiwanej długości dalszego trwania życia, które wyznaczane są za pomocą wybranych jedno i wielopopulacyjnych stochastycznych modeli umieralności. Ważnym elementem prowadzonych badań jest włączenie do procesu prognostycznego czynników gospodarczych w postaci PKB per capita, które pomagają w wyjaśnieniu przyszłych trendów współczynnika umieralności.

Stochastyczne modele umieralności, które pozwalają na uwzględnienie mocy objaśniającej zmiennych gospodarczych, konstruuje się, proponując własną procedurę obliczeniową. Procedura dla jednopopulacyjnego modelu, oparta jest o uogólniony model nieliniowy i spełnia założenia teoretyczne koncepcji opracowanej przez Niu i Melenberga. Zaproponowana kolejna, autorska procedura dla modelu wielopopulacyjnego, pozwalająca na wyznaczenie prognoz z wykorzystaniem trendów demograficznych i gospodarczych, bazuje na koncepcji autorstwa Boonena i Li.

Wykorzystanie wielopopulacyjnych modeli umieralności wymaga określenia jednorodnych populacji, charakteryzujących się podobnym modelem państwa opiekuńczego. Aby je wyodrębnić zastosowano dwa autorskie podejścia, jedno bazujące na przeglądzie literatury w zakresie reżimów polityki społecznej, drugie wykorzystujące metody analizy skupień, w których podobieństwo między obiektami określane jest za pomocą algorytmu Dynamic Time Warping (DTW).